

ΑΠΟ ΘΕΣΕΩΣ

Η φούσκα του βιοτικού επιπέδου

Του ΓΡ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΟΛΟΙ ΑΣΧΟΛΟΥΝΤΑΙ με τις φούσκες των αγορών. Υπερτιμημένες τιμές μετοχών, ακινήτων, ομολόγων, πολύτιμων λίθων και εμπορευμάτων, ακόμη και έργων τέχνης. Οι αγορές έχουν φούσκες που κάθε τόσο σπάνε και έχουμε τις οικονομικές κρίσεις, αλλά αυτό που φαίνεται τώρα είναι ότι η μεγαλύτερη φούσκα όλων των εποχών είναι η φούσκα του βιοτικού μας επιπέδου. Το γεγονός ότι ο μισός πληθυσμός του πλανήτη ζει με ένα δολάριο την ημέρα, αλλά και η αύξηση της τιμής του ρυζιού που προκάλεσε κοινωνικές εκρήξεις σε 40 χώρες, προϊδεάζουν για το ότι κάτι δεν πάει καλά στον ανεπτυγμένο κόσμο. Η αμερικανική οικονομία στηρίζεται στα δανεικά, το ίδιο και πολλές ευρωπαϊκές οικονομίες. Ο δυτικός κόσμος δεν είναι τόσο πλούσιος όσο νομίζει και μάλλον ήρθε η ώρα να το καταλάβει με κάπως βίαιο τρόπο. Η αφορμή δόθηκε από τη φούσκα των στεγαστικών δανείων στις ΗΠΑ, η οποία μπορεί να ξεπεράστηκε προς στιγμήν, αλλά πυροδότησε μια άλλη. Οι Αμερικανοί δανείζονταν βάζοντας υποθήκες τα σπίτια τους και αγόραζαν αυτοκίνητα, σκάφη, ταξίδια, ηλεκτρικές συσκευές και υπηρεσίες. Τώρα που οι τράπεζες δεν τους δανείζουν πια μετά την υποχώρηση των τιμών των ακινήτων, οι Αμερικανοί στράφηκαν ξανά στις πιστωτικές κάρτες. Όπως αναφέρει το περιοδικό «Fortune», ο ρυθμός αύξησης των χρεών μέσω πιστωτικών καρτών αυξάνεται με ρυθμό 8% ετησίως, πολύ ταχύτερα δηλαδή από την αμερικανική οικονομία που αυξάνεται με ρυθμό που είναι σήμερα 1,5%, αλλά φθίνει. Οι τράπεζες πτλοποιούν τα χρέη των πε-

Το επίπεδο διαβίωσης κερδίζεται,
δεν δανείζεται.

Και το δικό μας είναι δανεικό

λατών τους από τις πιστωτικές κάρτες (δηλαδή τα πακετάρουν και τα πουλάνε με μορφή ομολόγων), όπως έκαναν και με τα στεγαστικά δάνεια. Και οι τιμές αυτών των ομολόγων άρχισαν να πέφτουν ήδη. Η Citigroup ανακοίνωσε ότι έχασε 176 εκατ. δολάρια το δεύτερο τρίμηνο του έτους μόνο από τα ομόλογα που αντιστοιχούν σε πιστωτικές κάρτες. Αυτό σημαίνει ότι οι αμερικανικές τράπεζες θα γίνουν πιο απρόθυμες να δανείζουν μέσω πιστωτικών καρτών και αυτή η απροθυμία θα φανεί και στην αύξηση των επιτοκίων τους. Καθώς τα δανεικά λεφτά θα λιγοστεύουν και θα γίνονται και ακριβότερα, οι Αμερικανοί θα χρειαστεί να περιορίσουν το βιοτικό τους επίπεδο.

Το πρόβλημα, όμως, δεν βρίσκεται μόνο στην Αμερική. Ολόκληρος ο δυτικός κόσμος λειτουργεί με δανεικά και το ίδιο ισχύει και για τους Έλληνες. Οι λογαριασμοί από στεγαστικά, καταναλωτικά και πιστωτικές κάρτες φτάνουν σε κάθε σπίτι. Όσο μπορούμε να εξυπηρετούμε τις δόσεις είμαστε εντάξει, αλλά τα επιτόκια έχουν ήδη ανέβει και θα συνεχίσουν να ανεβαίνουν, οπότε τα πράγματα θα δυσκολέψουν. Ένας τρόπος υπάρχει για να αντιμετωπιστεί αυτό το πρόβλημα. Να προσαρμοστούμε σε χαμηλότερο επίπεδο ζωής. Όσο και αν αυτό ακούγεται στενόχωρο, δεν είναι απαραίτητα κακό. Είναι ρεαλιστικό και θα μας κάνει και καλό, διότι θα επανέλθουμε «στα κυβικά μας» και οικονομικά, όπως και γενικότερα. Ποια είναι τα κυβικά μας; Εμείς οι ίδιοι, φαντασιόπληκτοι και μεγαλομανείς, θεωρούμε ότι είμαστε ο περιούσιος λαός. Για παράδειγμα, στείλαμε μια πολυπρόσωπη αποστολή στην Ολυμπιάδα του Πεκίνου και πήραμε το χρυσό στο ντόπινγκ. Ο διεθνής εξευτελισμός μας στον αθλητισμό χτυπάει ένα καμπανάκι για τους σκεπτόμενους, παρ' ότι οι μισοί Έλληνες συνεχίζουν να πιστεύουν και να υποστηρίζουν βλακωδώς ότι πρόκειται περί διεθνούς συνωμοσίας εναντίον μας και ότι οι έλληνες αθλητές ντοπάρονται χωρίς να το ξέρουν από ξένα κέντρα, προκειμένου να αποκλειστούν, διότι είναι οι καλύτεροι του κόσμου και οι ξένοι τούς φοβούνται! Στην οικονομία τα πράγματα είναι αντίστοιχα.

Η κυβέρνηση καθησυχάζει τον κόσμο ότι όλα πάνε καλά και στην πραγματικότητα είμαστε μια υπερχρεωμένη και αντιπαραγωγική χώρα που χάνει κάθε χρόνο 35 δισ. ευρώ από το έλλειμμα εξωτερικών πληρωμών. Τα λεφτά αυτά, που φεύγουν από τη χώρα, τα δανειζόμαστε από το εξωτερικό και έχουμε υποθηκεύσει το μέλλον όλων των επόμενων γενεών. Την ίδια στιγμή εμείς οι ίδιοι, ενώ οι αυξήσεις των μισθών μας είναι αστείες, αυξάνουμε με ταχύτατο ρυθμό τα δάνειά μας προσπαθώντας να νιώσουμε πλουσιότεροι. Δυστυχώς, όμως, η καλοπέραση με δανεικά δεν κρατάει πολύ και καθώς τα επιτόκια ανεβαίνουν, ολοένα περισσότερα νοικοκυριά θα ασφυκτιούν οικονομικά. Αυτό που πρέπει να αντιληφθούμε λοιπόν είναι ότι το υψηλό βιοτικό επίπεδο κερδίζεται, δεν δανείζεται. Και το δικό μας είναι δανεικό. Δεν το έχουμε κερδίσει.

gnikolo@dolnet.gr